

Uznání a výkon rozhodnutí
podle nařízení Rady č.
44/2001 (Brusel I)

Mgr. Roman Kališ

Úprava před vstupem ČR do EU

Zakotvena v zákoně č. 97/1963
Sb., o mezinárodním právu
soukromém a procesním (ZMPS)

Dva modely dle ZMPS

- **Rozhodnutí ve věcech majetkových** – nebyla uznávána v žádném specifickém řízení a k uznání docházelo tím, že k němu český soud v řízení o nařízení výkonu rozhodnutí přihlédl, jakoby šlo o rozhodnutí tuzemské (§ 65 ZMPS)
- **Rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech určení rodičovství**, pokud alespoň jedním z účastníků byl občan České republiky, byla uznávána ve zvláštním řízení, které se konalo před Nejvyšším soudem ČR a v němž tento soud rozhodoval rozsudkem, aniž by musel nařizovat ve věci jednání.

1. 5. 2004

The image features the European Union flag, a blue field with twelve gold stars arranged in a circle, waving in the foreground. In the background, the facade of a modern building with a grid of windows is visible. The text is overlaid on the flag.

1. 5. 2004 – Česká republika se
stává součástí Evropského
justičního prostoru
(EJP)

Koncepce uznání a výkonu
rozhodnutí v rámci EJP vychází z
odlišení tří fází „realizace“
rozhodnutí na území cizího státu

Fáze „realizace“ soudního rozhodnutí na území cizího státu

1. Uznání rozhodnutí
2. Prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí
3. Výkon rozhodnutí

Úprava v rámci EJP je
komplikovanější oproti
progresivní národní úpravě

Namísto jednoho řízení lze vést až
tři samostatná řízení

Výhodou však je:

- Zúžení důvodů pro odepření uznání cizího rozhodnutí
- Odpadá podmínka vzájemnosti zakotvená v § 64 písm. e) ZMPS

Uznání cizího rozhodnutí v rámci EJP:

- a) Rozhodnutí vydaná mimo území členských států EU
- b) Rozhodnutí vydaná ve členských státech EU

Rozhodnutí vydaná mimo členské státy EU

- Existuje-li bezesmluvní reciprocita, pak regulováno ustanoveními § 63 – 68 ZMPS
- Existuje-li ve vztahu k příslušnému státu úprava ve dvou či mnohostranných úmluvách, použije se úprava v nich obsažená (aplikační přednost dle čl. 10 Ústavy ČR)

Rozhodnutí vydaná v členských státech EU

- Režim uznání je spravován Nařízením
- a ustanoveními § 68a – 68c ZMPS

Teritoriální použití

- Nařízení použije pouze orgán členského státu EU a to pouze na rozhodnutí vydaná na území jiného členského státu EU (čl. 32 Nařízení)

Věcné použití – Nařízení dopadá na:

- Rozhodnutí – všechna rozhodnutí bez ohledu na označení dle národního práva
- Veřejnou listinu – týkající se právních vztahů v mezích věcné působnosti nařízení, vydanou a vykonatelnou v některém členském státě EU
- Vykonatelný soudní smír – ve věci spadající pod věcnou působnost Nařízení

Proces uznání cizího rozhodnutí

- Úprava vychází z předpokladu, že uvnitř EJP je uznání cizího rozhodnutí automatické (čl. 33 odst. 1)
- Řízení o uznání je pouze způsobem přezkumu procesního charakteru a nesmí vést k věcnému přezkumu uznávaného rozhodnutí (čl. 36 Nařízení)

Možnost posouzení podmínek uznání existuje buď:

1. ve zvláštním (samostatné) řízení o uznání (čl. 33 odst. 2)
2. v rámci řízení o opravném prostředku proti rozhodnutí o prohlášení vykonatelnosti (čl. 33 odst. 2)
3. jako předběžná otázka v rámci jiného řízení (čl. 33 odst. 3)

Samostatné řízení

- prováděno na návrh, český soud rozhoduje rozsudkem, aniž musí nařizovat ve věci ústní jednání (§ 68 ZMPS).
Příslušným v tomto případě bude okresní soud v místě povinného

Důvody odepření uznání:

- Rozpor s veřejným pořádkem (34 odst. 1)
- Vady řízení ve státě vydání rozhodnutí (čl. 34 odst. 2)
- Res iudicata a překážky jí podobné (čl. 34 odst. 3 a 4)
- Nedostatek mezinárodní pravomoci (čl. 35 odst. 1)

Jsou-li tyto důvody namítnuty a objektivně dány, je soud povinen uznání cizího rozhodnutí odepřít

1. Rozpor s veřejným pořádkem

- Rozpor s VP čl. státu, v němž se žádá o uznání
- Rozpor musí být takového stupně, že porušuje základní principy právního řádu členského státu, ve kterém je žádáno o uznání

(C-7/98 Krombach v. Bamberski)

2. Vady řízení ve státě vydání rozhodnutí

- Čl. 34 odst. 2 - žalovanému, v jehož nepřítomnosti bylo rozhodnutí vydáno, nebyl doručen návrh na zahájení řízení nebo jiná rovnocenná písemnost v dostatečném časovém předstihu a takovým způsobem, který mu umožňuje přípravu na jednání před soudem

3. Res iudicata a překážky jí podobné (čl. 34 odst. 3 a 4)

- a) na území státu uznání bylo mezi týmiž účastníky vydáno rozhodnutí, jež je neslučitelné s uznávaným rozhodnutím

- b) Mezi týmiž účastníky bylo o témže nároku vydáno dřívější rozhodnutí na území jiného členského či třetího státu, splňuje-li toto dřívější rozhodnutí podmínky uznání v daném státě

Rozdíl spočívá v tom, že:

- Překážka uznání je dle důvodu sub a) založena bez ohledu na časovou prioritu a také přesto, že se nejedná o rozhodnutí o témže nároku
- Překážka uznání dle bodu b) představuje klasickou překážku věci rozsouzené

4. Nedostatky mezinárodní pravomoci (čl. 35 odst. 1)

- Došlo-li k porušení kritérií příslušnosti ve věcech
  - a) Pojištění (čl. 8 a násl. Nařízení)
  - b) Spotřebitelských (čl. 15 a násl. Nařízení)
  - c) Výlučné příslušnosti (dle čl. 22 Nařízení)
- Jedná-li se o případ úpravy mezinárodní pravomoci (příslušnosti) podle dohod uzavřených mezi členskými státy před vstupem Nařízení v platnost (čl. 72 Nařízení)

Řízení o vykonatelnost (*exequatur*)

- Specifické řízení, jehož smyslem je ověřit, zda cizí rozhodnutí splňuje vymezené formální náležitosti
- Návrh na prohlášení vykonatelnosti se podává orgánu uvedenému v Příloze II Nařízení

V České republice je tímto orgánem

- Okresní soud v místě domicilu povinného nebo v místě, kde má být rozhodnutí vykonáno,
- U soudního exekutora.

Soud v řízení o *exequatur* zkoumá zda:

- Je předloženo vyhotovení rozhodnutí splňující podmínky pro přezkoumání jeho pravosti (čl. 53 odst. 1)
- Je předložen dokument Osvědčení podle čl. 54 a 58 o soudních rozhodnutích a soudních smírech (vzor Osvědčení stanoví Příloha V k Nařízení)
- O návrhu na prohlášení vykonatelnosti rozhoduje soud usnesením, které musí být odůvodněno (§ 68c ZMPS)

**Jsou-li formální náležitosti
návrhu na prohlášení
vykonatelnosti splněny je
rozhodnutí vykonatelné**

Rozhodnutí o prohlášení
vykonatelnosti se bezodkladně
doručuje povinnému.

Opravný prostředek proti rozhodnutí o vykonatelnosti

- Proti usnesení o vykonatelnosti lze v ČR podat odvolání u orgánu uvedeného v Příloze III Nařízení – v ČR u místně příslušného okresního soudu

Lhůta pro podání opravného prostředku (čl. 45 odst. 5):

- Obecná – jeden měsíc od doručení prohlášení vykonatelnosti
- Zvláštní – dva měsíce od doručení – má-li strana, proti níž je výkon navrhován, domicil v jiném členském státě, než ve kterém bylo rozhodnutí o prohlášení vykonatelnosti vydáno
- Rozhodnutí o opravném prostředku má formu usnesení

V řízení o opravném prostředku lze vznést námitky týkající se:

- nedodržení podmínek prohlášení vykonatelnosti
- a námitky týkající se nedostatku podmínek uznání

Shledá-li odvolací soud, že existují důvody pro neuznání cizího rozhodnutí, zruší rozhodnutí soudu I. Stupně a rozhodne o zamítnutí návrhu (čl. 45 odst. 1 Nařízení a § 68c odst. 2 ZMPS)

Soud nesmí přezkoumávat cizí rozhodnutí meritorně!

- **proti rozhodnutí o opravném prostředku proti rozhodnutí o vykonatelnosti lze v podmínkách ČR podat dovolání nebo žalobu pro zmatečnost**

Částečné prohlášení vykonatelnosti

- Vykonatelnost je prohlášena pouze ve vztahu k některým z výroků cizího rozhodnutí

Důvody mohou být:

- Objektivní – čl. 48 odst. 1 Nařízení – není splněna formální podmínka vykonatelnosti ve vztahu k určitému výroku rozhodnutí nebo některý z výroků postihuje důvod neplatnosti
- Subjektivní – čl. 48 odst. 2 Nařízení – případ, kdy návrh na prohlášení vykonatelnosti pouze ve vztahu k určité části rozhodnutí podá sám oprávněný

Řízení o výkon

Cizí rozhodnutí může být vykonáno, pokud

- je vykonatelné ve státě, kde bylo vydáno
- rozhodnutí je prohlášeno za vykonatelné ve státě uznání
- nebyly dány důvody odepření uznání rozhodnutí, byly-li namítnuty

- Samotná úprava postupu při výkonu rozhodnutí je ponechána vnitrostátní úpravě
- Návrh na výkon lze podat buď samostatně, nebo společně s návrhem na prohlášení vykonatelnosti

- Opravný prostředek proti rozhodnutí o nařízení výkonu lze podat ve lhůtě stanovené pro podání opravného prostředku proti rozhodnutí o *exequatur*
- *Rozhodnutí o výkonu rozhodnutí nemůže nabýt právní moci dříve než rozhodnutí o prohlášení výkonatelnosti*

romankalis@seznam.cz